

Kulttuurin ja vapaa-ajan olosuhteet Helsingissä

Tommi Laitio
toimialajohtaja
7.6.2018

Helsinki

Toimialan tehtävä

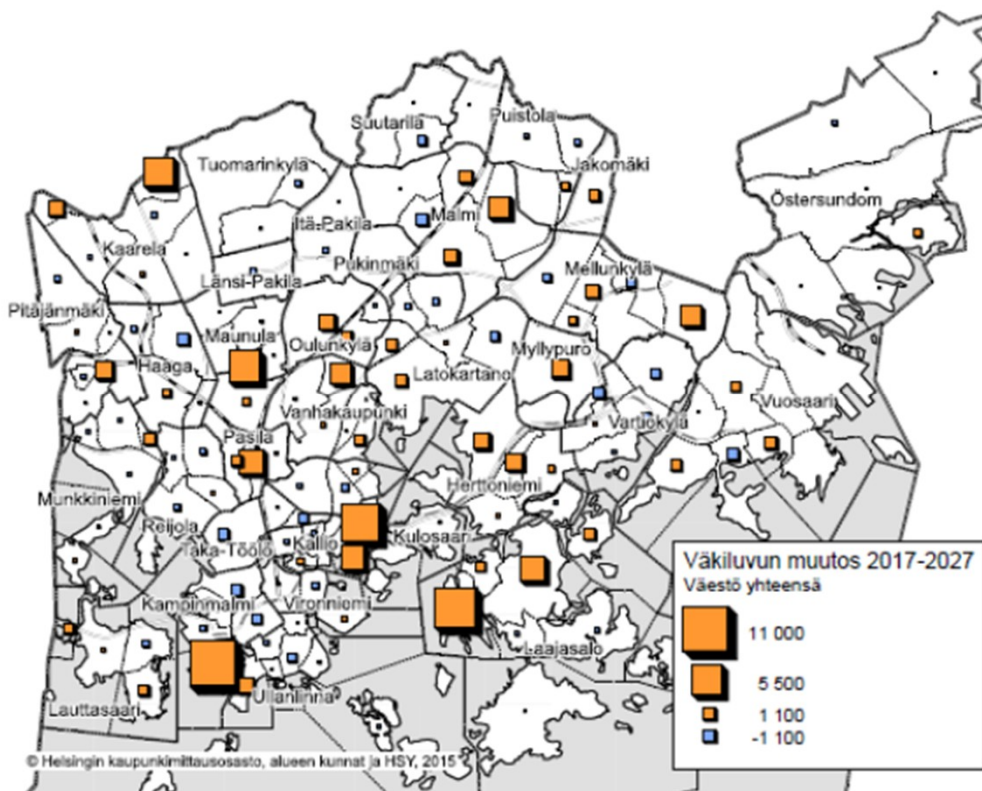
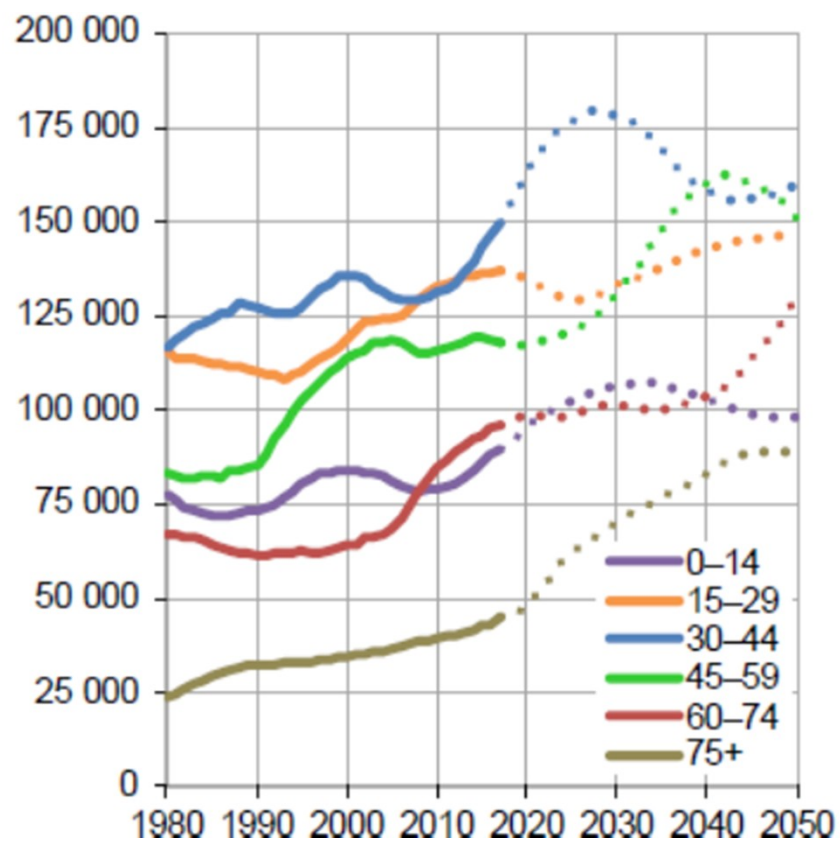
Kulttuurin ja vapaa-ajan palvelut luovat edellytyksiä helsinkiläisten ja sen ystävien henkiselle ja fyysiselle hyvinvoinnille; ylläpitävät, jakavat ja tallentavat sivistystä; luovat mahdollisuuksia aktiiviselle kansalaisuudelle sekä kasvattavat Helsingin vetovoimaa ja elinvoimaisuutta.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala tuottaa vuodessa helsinkiläisille ja sen vieraille yli 20 miljoonaa kokemusta.

Helsinki

Helsinki kasvaa

Kaupunki kasvaa

Kaupunkistrategia:

“Kasvu velvoittaa kaupunkia. Tarvitsemme riittävästi työpaikkoja, asuntoja, päiväkoteja, kouluja, kirjastoja, liikuntapaikkoja ja terveydenhuollon palveluita.”

“Kasvavan kaupungin tarpeet ja kustannustason muutos otetaan huomioon toimintamenojen kokonaismitoituksessa, kohdennettuna erityisesti peruspalveluihin, joissa väestönkasvu suorimmin lisää kustannuksia.”

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus kattaa seuraavat tehtäväalueet:

- sosiaali- ja terveydenhuolto
- varhaiskasvatus (päivähoito)
- esi- ja perusopetus
- kirjastot
- yleinen kulttuuritoimi (asukasperusteinen)
- taiteen perusopetus (asukasperusteinen).

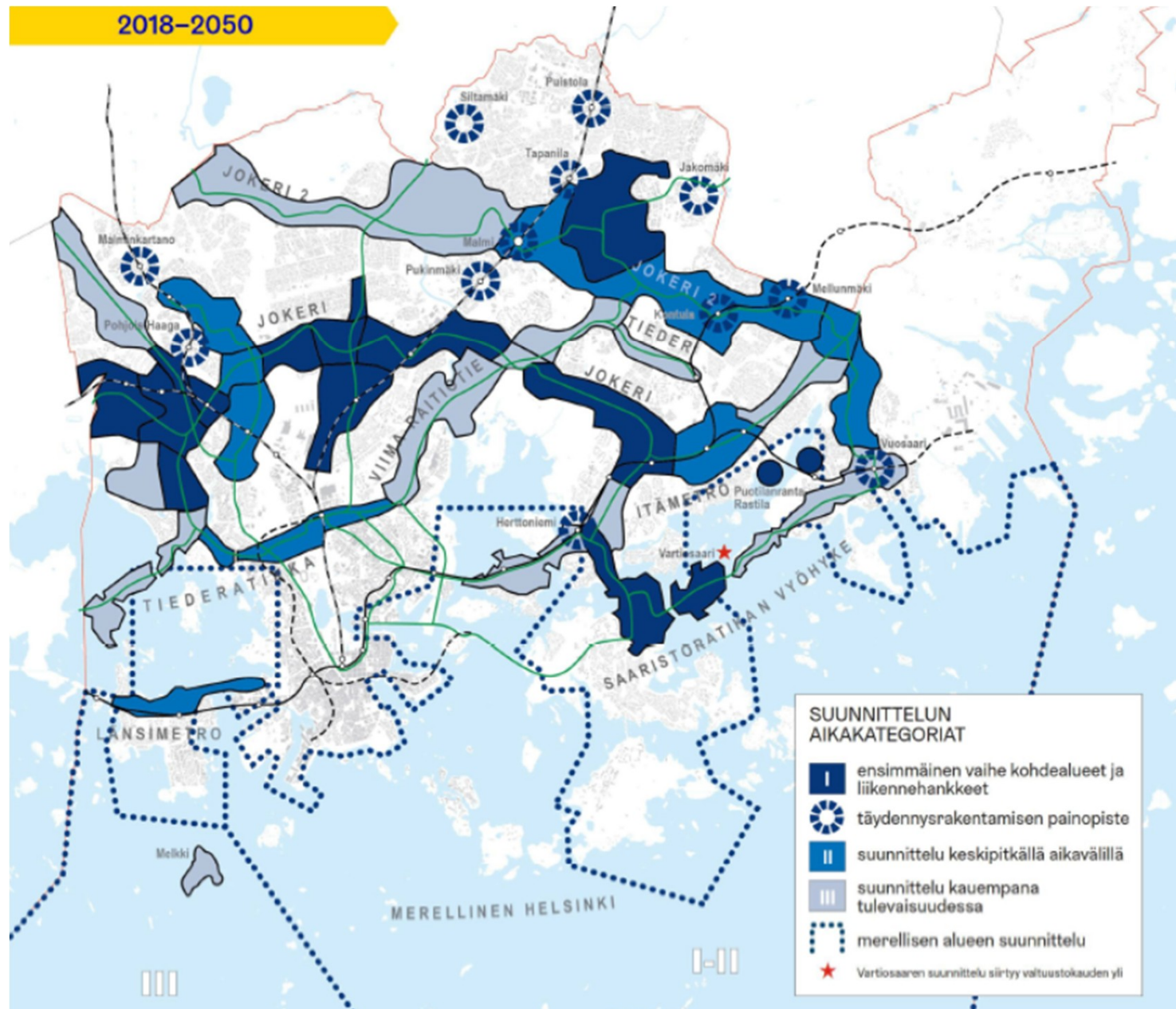
(Valtiovarainministeriö)

Kaupungin kasvun vaikutusta vapaa-ajan palvelutasoon ei ole määritetty.

Helsinki

Helsinki on jatkossa monen keskuksen verkosto-kaupunki

Helsinki

Lähtötilanne

Kulttuurin ja vapaa-ajan toiminnan olosuhteita tuottavat kaupungin lisäksi myös yksityiset ja yleishyödylliset toimijat.

Kaupungin avustus-, subventio- ja muut tukimallit olosuhteiden luomiseksi ovat historian tuottamia ja vaativat uudelleenarviointia.

Helsinkiläiset ihmiset, yleishyödylliset yhteisöt ja yritykset haluavat parantaa kaupunkia teoilla ja aloitteilla, joihin kaupungin on muodostettava näkemys.. Nyt kannanotto on varsin reaktiivista ja yksittäisten hankkeiden arviointia.

Helsinki

Helsinkikuvia.fi/Helsingin kaupunginmuseo
Jalmari Aarnio 1961

Työn tavoitteet

Suunnitteluperiaatteet ja investointisuunnitelma siitä, miten kaupungin kasvu otetaan huomioon kulttuurin ja vapaa-ajan olosuhteissa.

Reunaehdot

- Kasvava kaupunki tarvitsee myös kasvavat kulttuurin ja vapaa-ajan palvelut. Suunnittelussa otetaan huomioon kaupunginvaltuuston 26.10.2016 hyväksymän Helsingin yleiskaavan linjaukset sekä viimeisimmät väestöennusteet.
- Palvelujen saatavuutta katsotaan kuntalaiskohtaisen mitoituksen sijaan saavutettavuuden näkökulmasta. Saavutettavuutta tarkasteltaessa kiinnitetään erityistä huomiota lasten ja nuorten, ikäihmisten sekä eri tavoilla toimintarajoitteisten mahdollisuuksiin kokea ja tehdä asioita.
- Erityistä huomiota kiinnitetään koulutilojen hyödyntämiseen vapaa-ajan toiminnan tiloina.
- Tarkastelussa katsotaan kulttuurin ja vapaa-ajan palveluja kaupunkilaisen näkökulmasta riippumatta siitä, kuka palvelut tuottaa. Tavoitteena on, että kaupunki voi nykyistä paremmin luoda mahdollisuuksia kansalaisille sekä yleishyödyllisille ja kaupallisille toimijoille tuottaa kulttuurin ja vapaa-ajan olosuhteita.
- Vapaa-ajan toiminnan olosuhteissa otetaan huomioon väestönkasvu, eriarvoisuuden torjuminen ja elinvoiman lisääminen. Erityisesti kiinnitetään huomiota Helsingin asemaan Suomen pääkaupunkina ja siihen, miten kulttuurin ja vapaa-ajan mahdollisuuksilla voidaan kasvattaa Helsingin eri alueiden houkuttelevuutta ja matkailullista vetovoimaa.
- Suunnittelussa otetaan huomioon digitalisaation vaikutus vapaa-ajan käyttäytymiseen.
- Suunnittelutyötä tehdään yhteistyössä muiden toimialojen, kulttuurin ja vapaa-ajan yleishyödyllisen kentän sekä kaupallisten toimijoiden kanssa.

Helsinki

Olosuhteet

Olosuhteilla tarkoitetaan tiloja ja alueita, joissa kulttuurin ja vapaa-ajan toimintaa ja palveluja voidaan toteuttaa joko kaupungin itse tuottamana tai muiden järjestämänä.

Olosuhteita ovat esimerkiksi:

- Liikuntapaikat (sisä ja ulko)
- Venepaikat
- Alueelliset kulttuuritilat
- Koulurakennukset vapaa-ajan toiminnassa
- Taiteilijoiden työ- ja esitystilat
- Kulttuuritalot
- Kirjastot
- Nuorisotilat
- Ulkoilualueet
- Esiintymislavat
- Tapahtuma-alueet
- Harjoitustilat
- Kokoelma- ja näyttelytilat
- Julkinen taide

Helsinki

Olosuhteiden tuottajat

Kulttuuri

Kaupunki

Valtio

Säätiöt

Järjestöt

Yritykset

Liikunta

Kaupunki

Valtio

Säätiöt

Järjestöt

Yritykset

Kirjasto

Kaupunki

Valtio

Korkeakoulut

Nuoriso

Kaupunki

Säätiöt

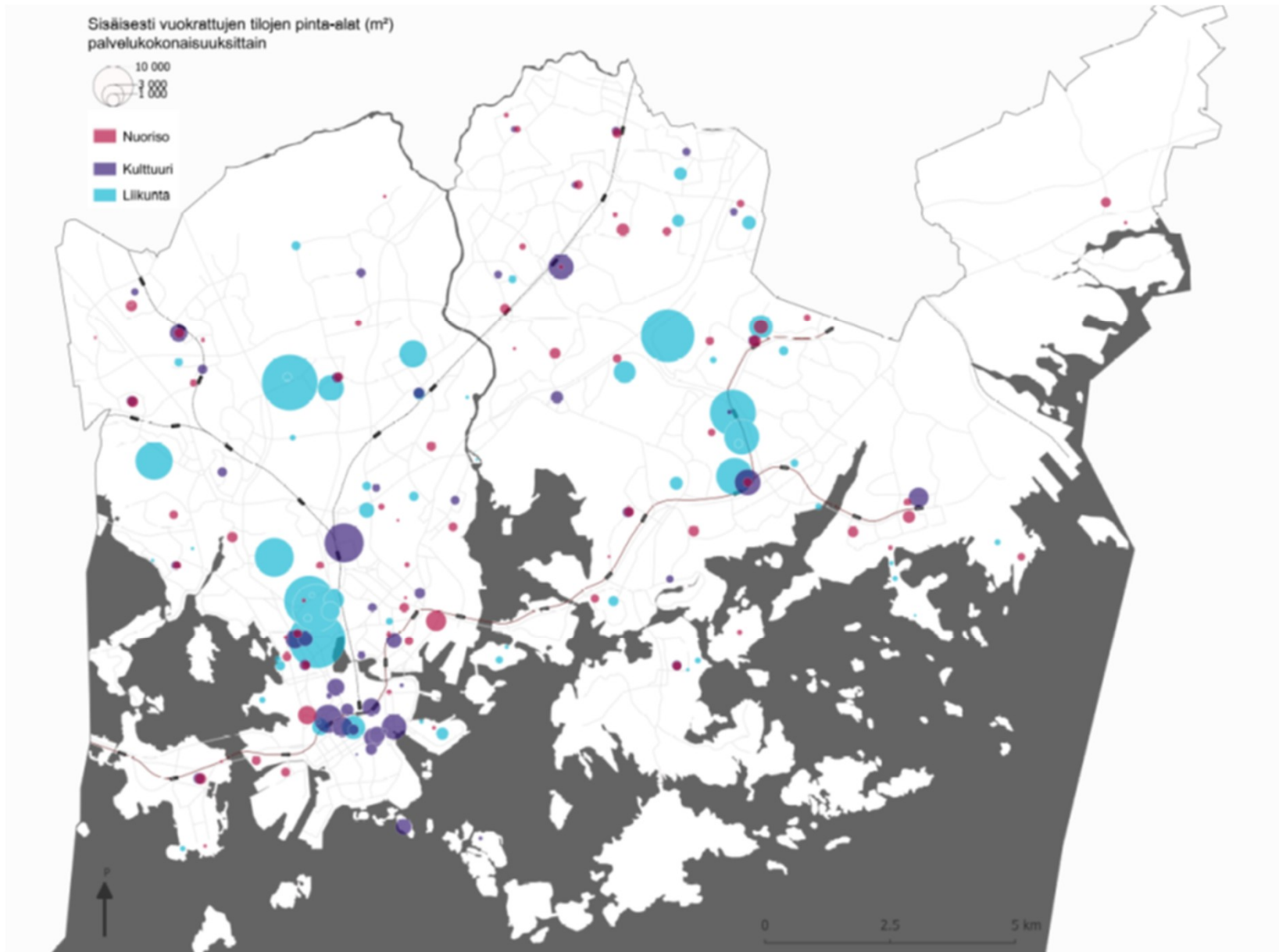
Järjestöt

Toimialan nykytilanne

- 298 800 m² tilaa vuokrattu kaupunkiympäristöltä
- 176 kpl kohteita
- 26 400 m² liikunnan palvelukokonaisuuden omistamat tilat
- 237 kpl liikunnan palvelukokonaisuuden omistamaa rakennusta
- 3834 hehtaaria ulkoilualueita ja puistoja
- 12,39 €/m²/kk ka. neliövuokra (0,84 - 49,50)
- 3 108 000 €/kk vuokratustannukset

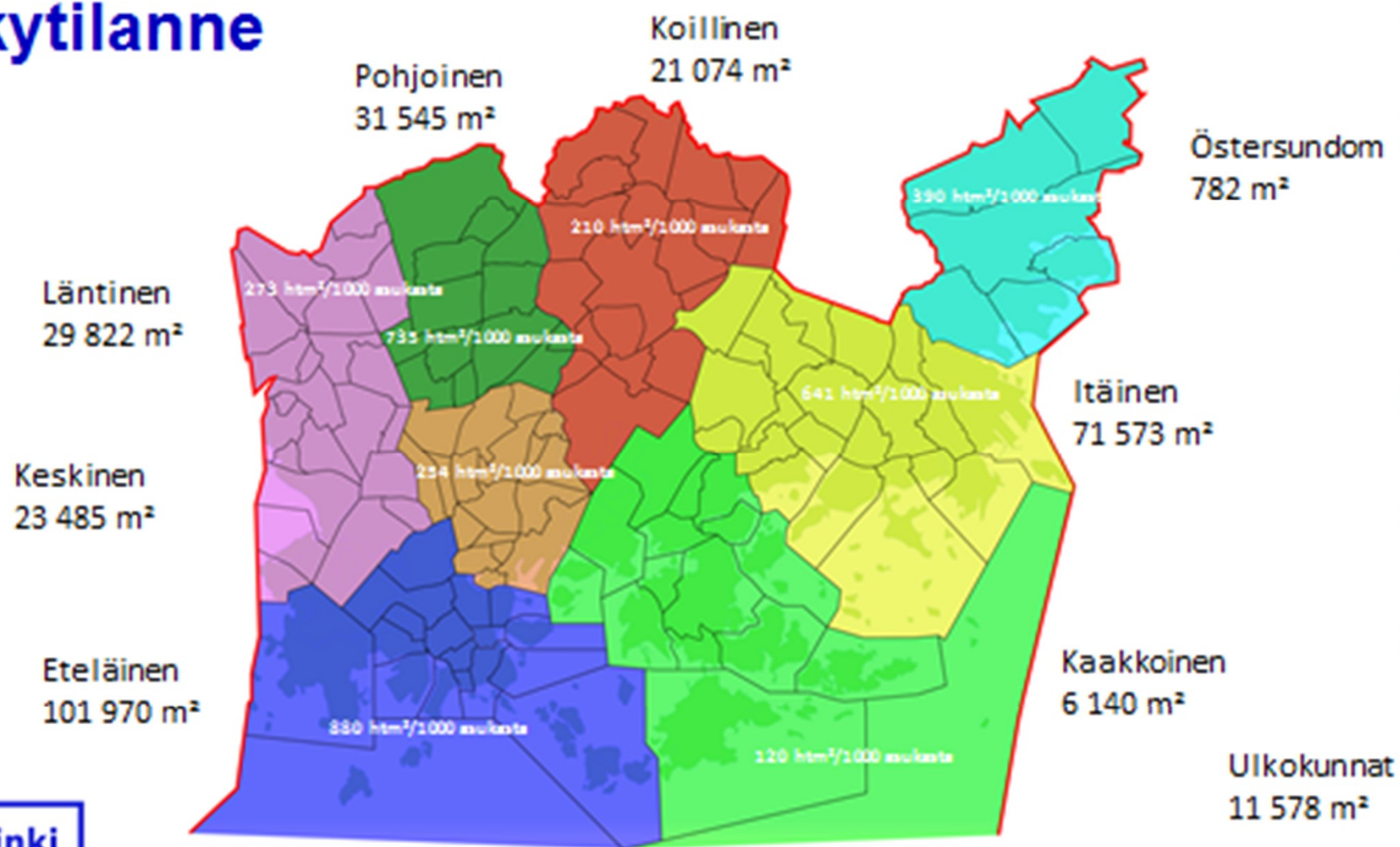
Helsinki

Helsinki

Nykytilanne

Helsinki

Lähde: väestö suurpiireittäin, tilarekisteri

Palvelujen luokittelu perustuu saavutettavuuteen

1. Kävelen tai pyörällä (Alueita 34 kpl)

Palvelut, jotka kuntalaisen on helppo saavuttaa kävelen kotoa. Esimerkiksi: omatoimisen liikkumisen mahdollisuudet, tilaa kansalaistoiminnalle, kirjasto.

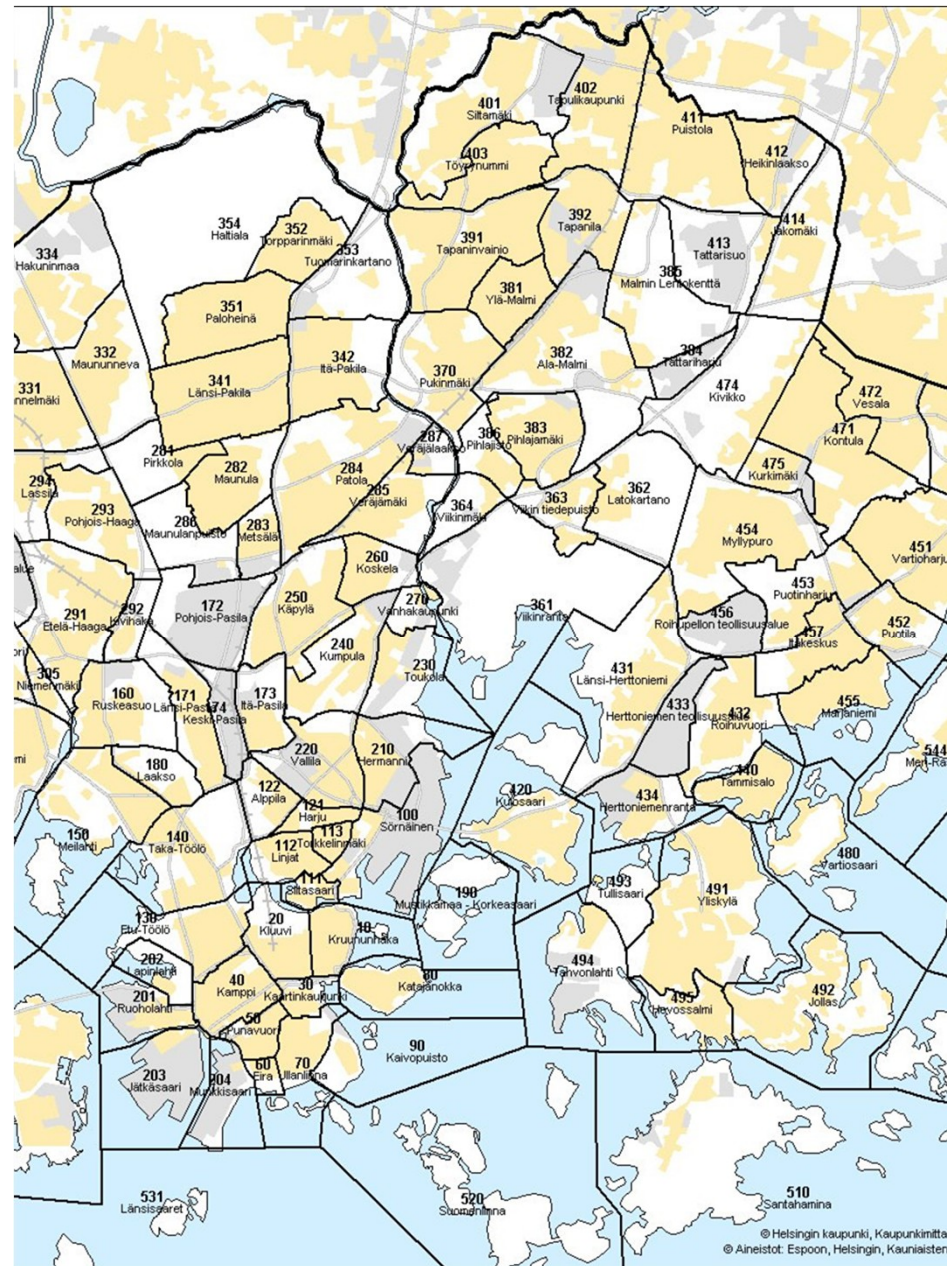
2. Bussilla, junalla, raitiovaunulla tai metrolla (Alueita 13-15 kpl)

Palvelut, jotka ovat lähellä kotia joukkoliikenteen solmukohdassa. Esimerkiksi: kulttuuritalo, monitoiminen liikuntatila, uimahalli

3. Koko kaupungille (Alueita 1 kpl)

Palvelut, jotka on lähtökohtaisesti suunnattu koko kaupungille ja/tai matkailijoille. Esimerkiksi: museot, suurtapahtumat, sinfoniaorkesteri, nuorisotyön erikoistoiminnot

Helsinki

Toimialan tilasuunnittelun lähtökohdat

Kasvava Helsinki

Palvelujen suunnittelun lähtökohtana on kasvava ja muuttuva kaupunki. Palveluja tulee lisätä kaupungin kasvaessa ja kaupungin houkuttelevuuden lisäämiseksi. Vetovoimapalveluja voidaan keskittää.

Saavutettavuus

Palveluverkon kehittämistä ohjaa maantieteellisen etäisyyden sijaan saavutettavuus kävelen ja julkisilla liikennevälineillä. Vapaa-ajan palveluita kehitetään yleiskaavan huomioiden.

Näkökulmana koko kaupunki

Linjaukset käsittelevät koko asukkaille ja matkailijoille tarjolla olevaa vapaa-ajan kokonaisuutta, jossa palveluja tuottavat kaupungin lisäksi myös yleishyödylliset ja yksityiset toimijat. Toimiala ohjaa koko ekosysteemin kehittämistä.

Yhdenvertainen vapaa-aika

Kaikilla asukkailla on oltava todelliset mahdollisuudet käyttää kulttuurin ja vapaa-ajan palveluita. Alueellisissa ratkaisuissa otetaan huomioon alueiden erot ja asukkaiden toiveet. Toimialan palvelut ja tilat tuovat yhteen erilaisia helsinkiläisiä.

Taloudellisuus ja monikäyttöisyys

Tilojen tehokas ja turvallinen käyttö varmistetaan suunnittelemalla ne monikäyttöisiksi ja muunneltaviksi. Toimialan tilat toimivat alustana yritysten, yhteisöjen ja kansalaisten toiminnalle ja innovaatioille.

Osallisuus

Tilat suunnitellaan osallistamalla kumppaneita ja kuntalaisia.

Lopputulokset

Työ valmistuu syksyllä 2019.

- Lähtökohdat
- Vuorovaikutus ja valmisteluprosessi
- Kulttuurin ja vapaa-ajan palvelujen luokittelu saavutettavuuden näkökulmasta.
- Kulttuurin ja vapaa-ajan palvelujen suunnitteluperiaatteet, joissa suhteutetaan toisiinsa ainakin seuraavat kysymykset
 - Väestönkasvu ja väestörakenteen muutokset
 - Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnan perustehtävänä
 - Matkailun ja laajemmin Helsingin vetovoiman edistäminen
 - Eriarvoisuuden vähentäminen
 - Alueiden vetovoima ja houkuttelevuus
- Periaatteiden toteutuminen nyt
- Keskeisimmät tarpeet
- Toimialan omat tilasuunnittelun periaatteet
- Ehdotukset olosuhteiden avustus-, yhteistyö-, subventio- ja tukimenetelmien uudistamiseksi

Helsinki

[Helsinkikuvia.fi/Helsingin kaupunginmuseo](https://helsinkikuvia.fi/Helsingin_kaupunginmuseo)
Volker von Bonin

Osallisuus ja vuorovaikutus

- Palvelumuotoilukumppani fasilitoimaan työtä
- Kumppaneiden ja kaupunkilaisten laaja osallistaminen
- Asiakirjojen julkisuus
- Verkkokeskustelu
- Ohjausryhmä, jossa myös kumppaneiden edustus

Helsinki

Johtamisrakenne

Projektiryhmä

- Toimialajohtaja
- Tilapalvelupäällikkö
- Liikuntapaikkapäällikkö
- Aluekirjastopalvelujen johtaja
- Nuorisotyön aluepäällikkö
- Kulttuuripalvelupäällikkö
- Erityisasiantuntija
- Henkilöstön edustaja
- Valmistelija (tila/kehittämis)
- Viestintä
- ulkopuolinen konsultti

Helsinki

Ohjausryhmä

- Toimialajohtaja
- Tilapalvelupäällikkö
- Liikunnan konserniyhtiö
- Kulttuurin konserniyhtiö
- Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- Kaupunkiympäristön toimiala
- Talous- ja suunnitteluosasto (kaupunkitieto)

Valmistelija

Viestintä

Kiitos.

Tommi Laitio
kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
tommi.laitio (a) hel.fi

Helsinki